

ОСУЧАСНЕННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА ЇЇ АДАПТАЦІЯ ДО ПОТРЕБ РЕДАКЦІЙНИХ КОЛЕКТИВІВ

Ігор Паславський

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна
e-mail: Ihor.Paslavskyy@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7620-0071>*

У статті досліджено сучасний стан журналістської освіти, акцентовано, що сутнісним її надбанням є університетський формат підготовки творчих працівників редакційних колективів, наголошено, що провідні університети країни, які мають високоінтелектуальний професорсько-викладацький кадровий потенціал і сучасну лабораторну базу, готують журналістські кадри.

Констатовано, що стан трансформаційного осучаснення журналістської освіти з окреслених причин не виправдано втратив динамічність і лише частково спроектований на зростаючі потреби редакційних колективів, що нагальною є потреба системного реформування всієї вищої освіти і журналістської вищої освіти як окремого її сегменту. Доведено, що український інформаційний бізнес у друкованому, етерному і мережевому форматі не є різновидом класичного виду бізнесу, оскільки розвивається не за ринковими, конкурентними засадами, які передбачають прибутковість та економічну незалежність, а здебільшого є збитковим, низькорентабельним і дотаційним.

Ключові слова: журналістська освіта, журналістських фах, засоби масової інформації, редакційний колектив, інформаційний простір, вища фахова освіта.

Постановка проблеми. Актуальність теми журналістської освіти зумовлена потребою наближення її до сучасних вимог редакційних колективів. Проблема журналістського фаху, ймовірно, набула важливості з появою перших класичних засобів масової інформації і на кожному етапі їх інтенсивного розвитку отримувала певне конструктивне вирішення залежно від культурних, освітніх, ідеологічних, історичних особливостей націй та країн. Сучасна українська журналістська освіта частково зберігає спадок додержавницької доби тому, що процес її трансформації, як і самих засобів масової інформації виявився затяжним та уповільненим.

Мета публікації: аналіз сучасної журналістської освіти в Україні, з'ясування факторів її системної стагнації та окреслення раціональних форм удосконалення фахової освіти відповідно до запитів інформаційного ринку та задоволення інформаційних, культурних та естетичних потреб суспільства.

Сформульована мета детермінує завдання наукової публікації: визначення стану сучасної журналістської освіти, з'ясування вимог редакційних колективів до фахового рівня випускників профільних вишів, виокремлення критеріїв експертного медійного середовища якості журналістської освіти експертами медійної галузі, моделювання форм удосконалення та осучаснення фахової медійної освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Важливість теми журналістської освіти детермінує появу цілої низки ґрунтовних наукових досліджень та змістовних, науково-публіцистичних статей. Упродовж останніх десятиліть провідні українські журналістикознавці аналізували й висвітлювали проблему журналістської освіти та її окремі нагальні аспекти. Серед цієї вагомої когорти доцільно виокремити наукові доробки В. Здоровеги, А. Москаленка, В. Різуна, С. Квіта, Б. Потятиника, В. Іванова, М. Житарюка. Проблема журналістської освіти обговорювалась на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях: Міжнародна науково-практична конференція «Модель сучасної журналістської освіти в Україні: інноваційні практики, міжнародний досвід, перспективи розвитку» (Львів, 2017), XVII Всеукраїнська науково-практична конференція «Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти (Суми, травень 2021 р.) та в циклі міжнародних наукових конференцій у рамках проєкту DESTIN Erasmus+KA2.

Журналістська освіта є актуальною темою регулярних виступів провідних українських медіаекспертів та медійних аналітиків: С. Рахманіна, А. Кулікова, О. Дроздова, Д. Дуцик, В. Портникова та ін.

З обґрунтованою періодичністю окреслену тему висвітлюють спеціалізовані видання, як-от «Детектор Медіа» та «МедіаКритика». Редакція львівського журналу «МедіаКритика» 2010 року навіть видала спеціальний тематичний номер, присвячений фаховій освіті. Серед досліджень монографічного формату доцільно виокремити цьогорічну колективну наукову працю «Журналістика і творчість» за редакцією професора С. Костя¹.

Перелік наукових і науково-публіцистичних напрацювань свідчить, що окреслена проблема не обділена увагою журналістикознавців. Однак досі не вирішена. У нових реаліях вона набула ще гостріших форм, виразніше в освіті уявляються стагнаційні та інерційні процеси.

Для вирішення сформульованих завдань автор використав такі основні **методи дослідження**: *аналіз* – для з'ясування сутності та критеріїв якості журналістської освіти; *історичний* – з метою окреслення напрацювань та здобутків фахової освіти; *порівняльний* – для виявлення та порівняння різних концепцій вищої журналістської освіти; методи *спостереження, узагальнення, абстрактно-логічний, індукції та дедукції*, а також *синтезу* – для формулювання теоретичних тверджень, результатів і перспектив подальших досліджень, висновків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українська журналістська освіта має свої досягнення. Її здобутком є університетський формат підготовки творчих працівників медійної сфери, що дає змогу випускникам вишів отримати ґрунтовні базові знання із загальнообов'язкових університетських дисциплін – історії, філософії, психології, іноземної мови. Добрий випускник університету з журналістським дипломом не розгубиться і не комплексуватиме ані в середовищі визнаних науков-

¹ Журналістика і творчість (2023), Кость, С. (Ред.), Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, Львів, 562 с.

ців, ані серед визнаних митців, політиків чи банкірів. Він отримав базову освіту і може на рівних з ними комунікувати.

Журналістська освіта переживає кризу. Глибоку й затяжну, оскільки, як і вся освіта в державі, втратила системність і перестала орієнтуватися на потреби інформаційного ринку. Л. Капелюшний зауважує: «У жодного українського президента і жодного українського уряду не було не тільки чіткої освітянської політики, а і розуміння важливості такої політики»². З тривогою публіцист констатує: «Успадкована наша система освіти мала багато недоліків, але була системною... Школа готувала випускників до навчання у вишах, 17-19 відсотків вступали до них...». Натомість, вже у час Незалежності, констатує дослідник, «...не тільки не з великого розуму, а просто без розуміння ролі й важливості вищої школи для поступу..., керманічі незалежної України перетворили її на комерційну крамницю... бізнесуючи на видачі дипломів, українські виші... по-варварськи нищили систему підготовки національних еліт». Важко заперечити авторові і щодо фактичної руйнації професійної освіти, «без якої не буває робочої аристократії, а без неї – високотехнологічних виробництв»³.

Деякі радикали з категорії керівників редакційних колективів та й деякі медійники стверджують, що фахова освіта є неефективною, мало не зайвою. «Я майже впевнений, що журналістська освіта як така не потрібна»⁴, – стверджує О. Мартиненко, очільник агентства Інтерфакс-Україна. Його позиція – не має значення, журналіст отримав профільну освіту чи здобув інший фах, головне, що він спроможний видавати якісний, завершений і змістовний кінцевий інформаційний продукт. Аргумент доволі переконливий та слушний. Мало не в кожному редакційному колективі є особи без профільного диплома і серед штатних працівників, і серед дописувачів, і серед тих, які творчу журналістську працю обрали як основний вид діяльності і намагаються якнайповніше у ній зреалізуватися – фрілансерів, є тому підтвердженням. Однак лише частковим. Бо журналістська праця, в цьому її специфіка і цим вона відрізняється від літературної та мистецької, має виразну особливість – творчо-виробничий цикл. Специфіка полягає в поєднанні творчого, виробничого і навіть організаційного вимірів. Її особливістю є редакційний ритм. Журналістика – це щоденна творчість в цейтноті. Інтенсивніша впродовж трудового тижня і менш напружена у вихідні та святкові дні. Бо і на відпочинку журналіст мимоволі думає про нестандартне та оригінальне трактування тем майбутніх публікацій, про їхні морально-психологічні ракурси, ефективність та дієвість. У будні журналіст вже давно не обмежується одним чи навіть двома матеріалами/сюжетами. Сучасний журналіст у середньостатистичній обласній газеті – це ціла шпальта за робочий день. Інколи – формату А3, а нерідко удвічі більший за розміром поліграфічний формат – А2. На тих шпальтах є матеріали, над якими творчий працівник трудився впродовж тижня чи декількох днів, тобто визначальні публікації. Є ті, які вирізняються більшою оперативністю й актуальністю, що готувалися безпосередньо в номер, а є й матеріали дописувачів, які вимагають доопрацювання й доведення до редакційних вимог та

² Капелюшний, Л. (2011), «У нашому домі йде реставрація імперського режиму за ширмою декларативного суверенітету», Універсум, № 1-2, с. 26. URL : <https://universum.lviv.ua/magazines/universum/2011/1/kapel.html>

³ Там само, с. 27.

⁴ «Журналістська освіта (не) потрібна»: медійники та медійниці про кризу освіти, Громадське радіо (2021), 26 лютого. URL : <https://hromadske.radio/podcasts/ne-vedys/845872>

стандартів. У планових публікаціях творчий потенціал журналіста проявляється у професійній здатності обрати тему, у виокремленні її цікавості й важливості. На розкриття обраної теми журналіст має відносно достатньо часу – день, два, інколи й тиждень. І не критерій часу є визначальним для цієї категорії журналістських виступів, а глибина розкриття проблеми, її трактування, зрілість і конструктивність думок, тверджень та суджень.

Натомість матеріали, які йдуть одразу в номер, вирізняються вищою оперативністю, а часовий критерій у них – один із визначальних. Професіоналізм журналіста у написанні таких матеріалів визначається здатністю продуктивно працювати у стислих часових рамках, видавати завершений інформаційний продукт швидко і з дотриманням всіх професійних стандартів та етичних норм, а завершивши один журналістський виступ, не перевівши подиху, одразу братися за інший, бо такою є щоденна творча журналістська праця: поставив крапку в попередньому матеріалі і вже пишеш перше речення наступного. «І кожен фініш – це, по суті, старт», – один із найвлучніших крилатих висловів Ліни Костенко набуває у практичній творчій праці журналіста буквального сенсу і має цілком реальний зміст.

Сучасний журналіст – це не лише автор тексту чи ефірної передачі, він ще й організатор медійних матеріалів, літературний та змістовий редактор текстів дописувачів і особа, яка здійснює факт-чекінг. Сучасний журналіст є широкопрофільним, універсальним фахівцем, який спроможний запропонувати фото-, теле-, радіо- та газетний матеріал, а в малочисельних колективах здійснити первинну верстку друкованого видання, вичитати текст як коректор та ревізійний коректор. Цей широкий спектр його професійних компетентностей, навиків та вмінь творчий працівник редакцій не втілює в практику щодня, але в медійних колективах районного та міського рівнів, у яких кадрова чисельність є мінімальною, журналіст змушений виконувати безліч редакційних завдань, ази яких від опанував на факультеті журналістики.

Не лише практики, але й теоретики журналістики періодично радикально висловлюються про сенс фахової освіти. Зокрема, один з відомих представників львівської школи журналістики висловив думку, що стала майже крилатою: «журналістів на факультеті журналістики не вчать». Натомість не позбавлене сенсу висловлювання В. Здоровеги: «готових журналістів колективи редакцій не отримують від факультетів журналістики ніколи». Однак не варто ці твердження зводити до абсолюту. Бо якщо «на факультетах журналістики не вчать...», то дозвольте поцікавитись, а що тоді впродовж десятиліть роблять? Ні, все-таки чогось вчать. Чи, правильніше сказати, мали б вчити. Ті викладачі, які можуть навчити. Тих студентів, які хочуть вчитися. Адже для будь-якого вчителя, а викладачі передусім – педагоги, кращим результатом праці є слова вдячності його учнів. Віддалені у часі, вони звучать приємніше, бо щиріші й відвертіші. Ці слова вдячності доводилось чути кожному із нас, викладачів.

Професор В. Здоровега не висловлював гучні, не підтвержені фактами думки. У поняття «готові журналісти» він вкладав певний сенс, а саме: кращі нинішні випускники профільних факультетів є ерудованими, начитаними й креативними молодими особами, життєвий досвід більшості яких обмежується шкільними класами та студентськими аудиторіями. Вони приходять в редакційні колективи з великим бажанням якщо не змінити світ, то бодай зробити інформаційну революцію в одному конкретному місті. Повні мрій і романтики, наївно вірячи у силу, дієвість та ре-

зультативність друкованого та ефірного аргументованого слова, вони мусять пройти болісний і психологічно важкий етап редакційного приземлення. Із захмарних небес повернутися на грішну землю. У минулому цей процес акліматизації відбувався інакше, бо виробнича практика, яка, як відомо, трактувалася виключно як складова і невід'ємна частина навчального процесу, наближала майбутнього випускника до редакційних реалій. Ті, хто сумлінно проходив практику, вже після першої, виробничої, чітко усвідомлював, що журналістика це не стільки романтика, скільки щоденна важка, виснажлива і не завжди вдячна праця, продуктивність якої вимірюється водночас у кількісній, якісній і креативній системі координат, за відносно скромну матеріальну винагороду. Однак, у практичній журналістиці й ці, перераховані вище, критерії не є визначальними. Вони важливі, але все-таки не визначальні. Головною ознакою журналістики є відповідальність автора за слово виголошене і написане – перед героєм публікації, редакційним колективом, самим собою і всім суспільством. Виваженим, коректним, толерантним словом відрізняється досвідчений журналіст від свого колеги-початківця. Тільки тоді, коли молода, повна творчих задумів, енергійна й талановита особа, що поповнила творчі редакційні ряди, проникнулася професійною відповідальністю за журналістське слово, настає етап її стовідсоткової готовності до щоденної «творчості факту». Цю тезу досить виразно сформулював С. Рахманін у проблемній публікації про відмінності блогерства і журналістики.

Журналістська освіта, в ідеалі, це самоосвіта, безперервна системна освіта впродовж всього періоду продуктивного життя. Публіцист, який перестав вчитись, вичерпується, повторюється і скочується до пафосного формування прописних істин. Він втрачає здатність привертати й утримувати увагу читача, перестає бути цікавим для аудиторії. Журналіст, який більше пише, ніж читає, щодня впевнено крокує у професійне небуття, віддаляється від епіцентру уваги реципієнта і колись вдячної своєї аудиторії. Університетська освіта – це захист від спрощення, банальності й примітивності. Вона не гарант творчого успіху, а лише перепона емпіризму. Складовим компонентом досягнення високої професійної вершини є «іскра Божа». Так влучно професор В. Здоровега йменував вроджений талант автора. Природні здібності особи до креативного художнього слова – необхідна умова його професійних успіхів. Знову ж таки, не єдина. Бо, повторимось, освіта й самоосвіта живлять талант. Освіта безперервна, системна і впродовж усього свідомого життя. Доцільність системності в журналістській освіті можна описати словами автора «Доктора Живаго» Б. Пастернака, який про одну із героїнь роману сказав: «як всяка особа, що практикувала невпорядковане читання, вона часто плутала суміжні поняття».

«Добре пише той, хто добре думає», – зазначив А. Аграновський. Вже згадуваний С. Рахманін розвиває цю думку: у журналістиці добре пише не лише той, хто добре думає, а той, кого, передусім, читають. Привернути і утримувати увагу читача – у цьому, зокрема, полягає журналістська майстерність. Дозволимо собі дещо доповнити визнаних професіоналів журналістського слова – «добре пишуть ті, кого запам'ятовують», бо дієвість та ефективність журналістських виступів є чи не основним призначенням публіцистики. А відтак отримуємо логічний ряд: добре пише той, хто добре думає, вміє привернути й утримати увагу читача і чий матеріал закарбовується в пам'яті численної аудиторії. Таким є алгоритм і сенс творчого журналістського слова.

Університетський рівень підготовки є різним. Якщо порівняти провідні західні вищі школи й деякі українські університети, то відмінність ця, без перебільшення, вражаюча. Кореспондент однієї із двох провідних львівських газет Юлія Підлужна в публікації «Якщо прийдеш за п'ять хвилин до початку лекції, вільного місця в аудиторії не буде»⁵ зорієнтовує нас в особливостях навчання у Віденському університеті, де навчається майже 92 тисячі (!) студентів. Цифра цілком співмірна із стаціонарною формою навчання у всіх львівських вишах університетського статусу. Головні медсіджі публікації:

- провідний університет Австрії – науково-освітня установа, у якій домінує культ освіти; престижний заклад, орієнтований виключно на якісну освіту;
- студенти свідомі й дисципліновані молоді особи, які багато, системно вчаться і складають іспити членам неупереджених екзаменаційних комісій;
- лише орієнтовно 10 відсотків випускників шкіл стають студентами університетів Австрії. І тільки половина із них успішно закінчує університет;
- обсяг інформації, яку потрібно освоїти до іспиту, великий. Тому до нього ретельно готуються впродовж трьох-чотирьох тижнів;
- ще за кілька хвилин до початку лекції вільного місця в аудиторії вже нема. «Студенти сидять у проходах, на підлозі, на сходах...». Ще більші аншлаги на семінарах;
- більше «80 відсотків знань австрійські студенти здобувають в бібліотеках, які завжди переповнені. У них традиція вчитися саме в бібліотеці. Там відповідна атмосфера і, звісно, всі умови;
- за університетський курс навчання студенти складають іспити із 12 предметів (!), лише по кілька предметів на семестр чи рік;
- заради здобуття фаху й професійних навиків у австрійських провідних компаніях студенти готові працювати навіть безкоштовно, головне – набутти досвід і мати переконливе резюме⁶.

Який із українських вишів наближається до таких високих критеріїв і показників – питання радше риторичне. «Успіх починається з освіти», – таким плакатом зустрічає студентів «Львівська політехніка» при вході в головний навчальний корпус. Деякі нинішні студенти не усвідомлюють цього. Певна частина викладачів та організаторів освітньої справи на всіх рівнях у державі, як не прикро це констатувати, також. Тому в наших просторах лекційних аудиторіях часто віє вітер під час занять, а в провідній книгозбірні міста годинами немає жодного (!) спраглого до знань читача.

Невтішним є факт, що в Україні мало не кожен новостворений із педагогічного інституту університет чи перейменованний у виш коледж у кожному обласному центрі створює новий факультет чи відділення журналістики. Така воля його ректорату, а конкретніше – бажання амбітного керівника вишу. Зазвичай ті відділення та факультети очолюють фахові філологи – українських, російських чи германо-романських профілів, що є природним і частково логічно виправданим кроком. Але деякі з тих фахівців мають дуже скромне уявлення про природу, ритм, особливості і спе-

⁵ Підлужна, Ю. (2017), «Якщо прийдеш за п'ять хвилин до початку лекції, вільного місця в аудиторії не буде. Про особливості навчання у Віденському університеті», Високий Замок, 4-10 травня.

⁶ Там само.

цифіку журналістської щоденної творчості, бо ніколи «не нюхали журналістського пороху» і дуже його остерігаються впродовж років. Ще й сьогодні маємо випадки, коли кафедра журналістики складається із одного професора, двох-трьох асистентів, що є свіжими випускниками львівського або київського університету, одного доцента, що примкнув до них з філології, бо колись друкував замітки у місцевій газетці або випустив поетичну збірку, і двох-трьох місцевих, як каже Максим Міщенко – «акул пера». Ця «згуртована» команда забезпечує навчальний процес відділення журналістики впродовж чотирьох років бакалаврського циклу і виношує наміри «відкривати магістратуру», бо таке завдання поставив ректор.

Як наслідок, перепрофільований завідувач пошепки зізнається, що навчальний процес імітований, бо журналісти-практики є передусім практиками, для яких пріоритетним є випуск газетного номера чи ефірної програми. Вони або зривають заняття взагалі, або приходять на нього з частими запізненнями і майже завжди неготовими. Їхній практичний досвід – це база для доброго одного, можливо, декількох занять у форматі майстер-класу або спецкурсу «журналістська майстерність», а читати профільні теоретичні курси практики не спроможні, бо не мають належного рівня теоретичних знань.

Вчорашні випускники профільних вишів, кинуті у вир навчального процесу, мають звалити на свої тендітні плечі навантаження, яке у провідних університетах осилює декілька доцентів та професорів, визнаних фахівців масово-комунікаційної справи. Чи можуть випускники цих відділень журналістики, підготовлені такими фахівцями, конкурувати на інформаційному ринку праці. У відповідь почуємо: «Так, звісно, такий-то наш випускник, позаминулорічного випуску влаштувався...». Один, два? Мовою соціологів і статистів цей факт є в «межах похибки». Їхні медійні досягнення це не результат здобутої освіти, а природний хист молодій особі. Вони стали медійниками не завдяки, а всупереч такій «школі журналістики». Вони стали б ними навіть якби закінчили зовсім інший факультет. Біолог Роман Чайка чи історик Вахтанг Кіпіані не є випускниками профільних факультетів. Але є визнаними майстрами творчої справи.

Окремо варто акцентувати на кадровій проблемі, яка є двовимірною. З одного боку, абітурієнти, молоді особи без життєвого досвіду. Щонайменше третина студентів провідних українських університетів вступають на факультет із дуже високими балами, отриманими за результатами державного Зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), отож інтелектуальний потенціал цієї категорії студентів дуже високий. Завдання вишу розвинути цей потенціал, а завдання редакційних колективів – ефективно та раціонально його використати. Ці молоді особи можуть і хочуть вчитися, прагнуть опанувати фах. Однак, завершивши навчання у виші, вони також не мають досвіду, тепер вже професійного, бо різко скоротилася база для їхньої журналістської практики. Більшості редакційних колективів зараз не до студентів. Водночас, редактори та менеджери засобів масової інформації з часом скаржаться, що не можуть знайти професійних фахівців серед молодого покоління журналістів. Другий вимір – кадровий потенціал вишів. Рівень професорсько-викладацького складу сумніву не підлягає. Проблемою є організація навчального процесу і притік на факультети молодих обдарованих до журналістської творчості і викладацького мистецтва працівників. Тривожним сигналом є нестача перспективних молодих викладачів, що мають досвід практичної журналістської роботи і готові свідомо піти

на фінансову жертвовність, щоб присвятити себе викладацькій праці. Чимало справді обдарованих осіб не витримують нескінченного викладацького паперового обігу і, розчарувавшись, назавжди залишають університетські кафедри.

Результати та перспективи подальших досліджень. Якщо проблема довго дискутується, обговорюється, але при тому не вирішується, отже озвучують її ті, що можуть запропонувати конструктивне її вирішення, але їм не вистачає повноважень, щоби втілити назрілі реформи у реальність. Сучасна журналістська освіта, власне, має давно закоренілі проблеми, розв'язання яких виходить далеко за університетські аудиторії, лабораторії та професорські кабінети. Вона акумулює негаразди всієї вищої освіти, відверто спотвореної «міністерськими менеджерами» та «бізнесменами» від освіти і псевдоринковими засадами функціонування засобів масової інформації, які так і не стали різновидом прозорого, рентабельного та успішного бізнесу. С. Квіт український медіабізнес вважає спотвореним і недорозвинутим⁷. Ще донедавна більшість редакційних колективів перебувала або на бюджетному фінансуванні, або на утриманні олігархічних структур. Перші тепер пройшли етап роздержавлення і безпросвітно борються за власне виживання. Деякі районні та міські редакційні колективи скоротили свій штаб до 2-3 універсальних працівників. А фінансовані олігархами ЗМІ або зійшли з інформаційного ринку загалом, як газета «Сьогодні», або так оптимізувалися, що молодій особі витримати у них конкуренцію на ринку праці надважко. Як наслідок, кілька десятків вишів продукують молодих спеціалістів, яким немає місця на медійному ринку праці. Вже не один рік. Держава фінансує навчання тих безробітних.

Отже журналістська освіта на кожному із визначальних етапів розвитку суспільства і держави вимагає системного, глибокого й ретельного вивчення із окресленням перспектив її реформування відповідно до всезростаючих потреб сучасного інформаційного суспільства.

Висновки. Журналістська освіта отримає нову якість за таких умов: обґрунтованого скорочення ліцензій на підготовку журналістів для вишів, які не мають належного кадрового та ресурсного потенціалу; збільшення матеріального стимулювання та підвищення соціального статусу професорсько-викладацькому складу; забезпечення сучасним обладнанням навчальних лабораторій; налагодження конструктивної співпраці факультетів із редакційними колективами для формування сталих баз виробничої практики; запровадження незалежного зовнішнього оцінювання якості вищої освіти.

Освітній пункт є доволі радикальним і дискусійним, а за нинішніх умов ще й передчасним, проте у перспективі, з державницьких позицій, – безальтернативним не лише для журналістської, а й для всієї української вищої освіти.

⁷ Квіт, С. (2006), «Проблеми журналістської освіти в сучасній Україні», Магістеріум, вип. 22, с. 4–8. URL : http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14261/Kvit_Problemy_zhurnalistskoi_osvity_v_suchasni_Ukraini.pdf

ЛІТЕРАТУРА

1. «Журналістська освіта (не) потрібна»: медійники та медійниці про кризу освіти, Громадське радіо (2021), 26 лютого. URL : <https://hromadske.radio/podcasts/ne-vedys/845872>
2. Журналістика і творчість (2023), Кость, С. (Ред.), Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, Львів, 562 с.
3. Капелюшний, Л. (2011), «У нашому домі йде реставрація імперського режиму за ширмою декларативного суверенітету», Універсум, № 1-2. URL : <https://universum.lviv.ua/magazines/universum/2011/1/kapel.html>
4. Квіт, С. (2006), «Проблеми журналістської освіти в сучасній Україні», Магістеріум, вип. 22, с. 4–8. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14261/Kvit_Problemy_zhurnalistskoi_ospity_v_suchasni_Ukraini.pdf
5. Підлужна, Ю. (2017), «Якщо прийдеш за п'ять хвилин до початку лекції, вільного місця в аудиторії не буде. Про особливості навчання у Віденському університеті», Високий Замок, 4-10 травня.

REFERENCES

1. «Zhurnalistska osvita (ne) potrebna»: mediinyky ta mediinytsi pro kryzu osvity, Hromadske radio (2021), 26 liutoho. URL : <https://hromadske.radio/podcasts/ne-vedys/845872>
2. Zhurnalistyka i tvorchist (2023), Kost, S. (Red.), Vyd-vo LNU im. I. Franka, Lviv, 562 s.
3. Kapeliushnyi, L. (2011), «U nashomu domi yde restavratsiia imperskoho rezhymu za shyrmoiu deklaratyvnoho suverenitetu», Universum, № 1-2. URL : <https://universum.lviv.ua/magazines/universum/2011/1/kapel.html>
4. Kvit, S. (2006), «Problemy zhurnalistskoi osvity v suchasni Ukraini», Mahisterium, vyp. 22, s. 4–8. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14261/Kvit_Problemy_zhurnalistskoi_ospity_v_suchasni_Ukraini.pdf
5. Pidluzhna, Yu. (2017), «Iakshcho pryidesh za piat khvylyn do pochatku leksii, vilnoho mistsia v audytorii ne bude. Pro osoblyvosti navchannia u Videnskomu universyteti», Vysoky Zamok, 4-10 travnia.

MODERNIZATION OF JOURNALISM EDUCATION IN UKRAINE AND ITS ADAPTATION TO THE NEEDS OF EDITORIAL TEAMS

Ihor Paslavskyy

*Ivan Franko National University of Lviv,
Generala Chuprynky Str. 49, 79044, Lviv, Ukraine
e-mail: Ihor.Paslavskyy@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7620-0071>*

The article examines the current state of journalism education. The creative training of editorial teams is an essential asset of the university format. It is underlined that the country's leading universities with highly intellectual professorial and teaching personnel potential and a modern laboratory base prepare journalist personnel.

It was indicated that the transformation of modern journalism education lost dynamism due to outline reasons.

It is only partially designed for the growing needs of editorial teams, and there is an urgent need for systemic reform of the entire higher education and journalism higher education as a separate segment. It has been proven that the Ukrainian information business in printed, broadcast and network formats is not a type of classical type of business, as it does not develop according to market, competitive principles that provide for profitability and economic independence, but is actually unprofitable, low-profit and subsidized.

Keywords: journalism education, Specialization for Journalists. mass media, editorial teams, information space, higher professional education.